

Veteranen en witte anjers

Het begrip traditie is niet gemakkelijk of eenduidig uit te leggen. Traditie kan worden gezien als een gewoonte die vaak al jaren, eeuwen of millennia leeft onder een bepaald volk of een bepaalde bevolkingsgroep. De herkomst is niet altijd bekend. Nederland kent vele tradities, waaronder Koninginnedag, het herdenken van gevallen en oorlogsslachtoffers en het vieren van de bevrijding.

Op 4 mei heeft de Nationale Herdenking plaatsgevonden op de Dam te Amsterdam, met dit jaar als thema: vrijheid en solidariteit. Tijdens de Nationale Herdenking herdenken we alle burgers en militairen die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties. Daarnaast vinden in Nederland tal van andere plechtigheden plaats waarbij groepen uit de samenleving stil staan bij slachtoffers van oorlogsgeweld en vervolging.

Ook Defensie heeft traditiegetrouw indrukwekkende herdenkingsplechtigheden gehouden bij de eigen monumenten in Den Helder, Rotterdam, Soesterberg en op de Grebbeberg. De nationale driekleur halfstok, het signaal taptoe, twee minuten stilte, troostende woorden, het Wilhelmus en stemmige koraalmuziek; het zijn vaste ingrediënten van de wijze waarop de Nederlandse samenleving eer betuigt aan de gevallen. Aangetreden troepen, nabestaanden, veteranen, post-actieven en overige belangstellenden zijn uit solidariteit samen gekomen om te gedenken. Het zijn sobere plechtigheden, met gevoelens van verdriet en onmacht die ons tot in het diepste kunnen raken. Nabestaanden weten zich in hun verlies gesterkt door de aanwezigheid van veel landgenoten die eer, dank-

baarheid en respect willen betuigen aan hen die het hoogste offer hebben gebracht. Hierdoor kunnen wij in Nederland tegenwoordig in vrijheid leven. Het blijft daarom zinvol om hierbij jaarlijks op 4 mei stil te staan en de traditie van gezamenlijke bezinning te koesteren.

Voor de huidige generatie militairen heeft de herdenking op 4 mei een extra dimensie gekregen. De Nationale Herdenking was tot nu toe voor velen vooral iets uit het verleden: de Tweede Wereldoorlog, Indië, Korea. De huidige inzet van de Nederlandse krijgsmacht in Afghanistan, waarbij sinds enige jaren helaas met grote regelmaat militairen sneuvelen of gewond raken, maakt dat deze herdenking een andere gevoelswaarde heeft gekregen. Het 'sta een ogenblik stil' is heel dichtbij gekomen. De direct nabestaanden en nog actief dienende militairen komen nu dan ook – net als kort na de Tweede Wereldoorlog – bijeen om hun recent overleden familieleden en collega's te gedenken. Ze doen dit in de overtuiging dat de overledenen zich niet voor niets hebben ingezet. Hun offer diende immers een bijdrage te leveren aan een betere wereld. De geschiedenis zal leren of deze offers zinvol zijn geweest. Vrede en veiligheid, niet alleen in eigen land, is een groot goed en waard om voor te strijden.

In ons land is het herdenken van oorlogsslachtoffers onlosmakelijk verbonden met het vieren van de bevrijding. Op 5 mei heeft de Nationale Viering plaatsgevonden, waarmee wordt onderstreept dat wij in Nederland als vrij volk kunnen leven, zonder vijand en onderdrukking. Traditionele bevrijdingsfeesten hebben plaats gemaakt voor bevrijdingsfestivals en culturele activiteiten. Solidair zijn met elkaar en elkaar

respecteren voor wie en wat we zijn wordt daarmee symbolisch vorm gegeven.

Bij zowel de herdenking als de viering spelen veteranen, en onze bevrijders, een belangrijke rol. Tot enkele jaren geleden was het hoogtepunt van de 5 meiviering het defilé in Wageningen, afgenomen door prins Bernhard. Veteranen uit het hele land kwamen bijeen om gezamenlijke herinneringen op te halen. Met het overlijden van de prins is tot ongenoegen van velen een einde gekomen aan deze mooie traditie. In 2005 heeft de regering echter besloten om een Nederlandse Veteranendag in te stellen.

Jaarlijks op 29 juni, de verjaardag van prins Bernhard, worden publiekelijk de tienduizenden veteranen geëerd die de Nederlandse belangen hebben verdedigd. Ter gelegenheid van de eerste Nederlandse Veteranendag op 5 mei 2005 verwoordde de Prins van Oranje de nationale gevoelens als volgt: 'Echte vrede en echte vrijheid bestaan pas als ook die permanente angst voor oorlog en onvrijheid is verdwenen. Daar ligt vandaag onze uitdaging'. In 2006 is de Nederlandse Veteranendag door het kabinet aangemerkt als nationaal evenement en wordt er op overheidsgebouwen gevlagd.

Dit jaar wordt de Nederlandse Veteranendag voor de vierde maal georganiseerd. Deze dag wordt vooral in Den Haag gevierd met activiteiten in de Ridderzaal, op het Malieveld én een defilé, afgenomen door de Prins van Oranje. Maar in steeds meer andere steden in ons land worden initiatieven ontwikkeld om veteranen in hun eigen, vertrouwde omgeving in het zonnetje te zetten.

Een Veteranendag is een relatief nieuw fenomeen voor Nederland, waarmee de regering

verdere invulling geeft aan de maatschappelijke erkenning van de veteraan. In andere landen bestaat dit al veel langer. *Veterans Day* is een van de weinige feestdagen in de Verenigde Staten. In Groot-Brittannië maken de veteranen deel uit van de activiteiten rond *Remembrance Day*. Als blijk van waardering dragen veel Britten een rode klaproos, *poppy*, waarvan de opbrengst gaat naar steunfondsen voor veteranen. Ook in Frankrijk wordt zichtbaar uiting gegeven aan de waardering voor hun veteranen door het dragen van een blauwe korenbloem, *Bleuet de France*. Nederland kende deze traditie nog niet.

Door voormalig Libanon-gangers is het initiatief genomen om een witte anjer, het handelsmerk van prins Bernhard, als symbool en blijk van waardering voor alle veteranen in te voeren. De witte anjer is overigens een verwijzing naar Anjerdag. Op 29 juni 1940 kwamen in Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en veel andere plaatsen in Nederland Oranjegezinde Nederlanders bij elkaar. Openlijk en demonstratief werd de verjaardag van prins Bernhard gevierd. Anjerdag was een demonstratie van nationale trots, trouw aan het Koningshuis en afkeer van de bezetter. Na aanvankelijke twijfels heeft inmiddels het Comité Nederlandse Veteranendag aangegeven het initiatief van de witte anjer te steunen en hieraan actief invulling en medewerking te geven.

Het zichtbaar dragen van een witte anjer geeft vanuit de samenleving een duidelijk signaal van steun aan de veteranen. Wij zijn benieuwd of Nederland op 29 juni wit kleurt van de anjers, als een kleurrijke blijk van waardering. Mogelijk wordt er een mooie nieuwe traditie geboren!